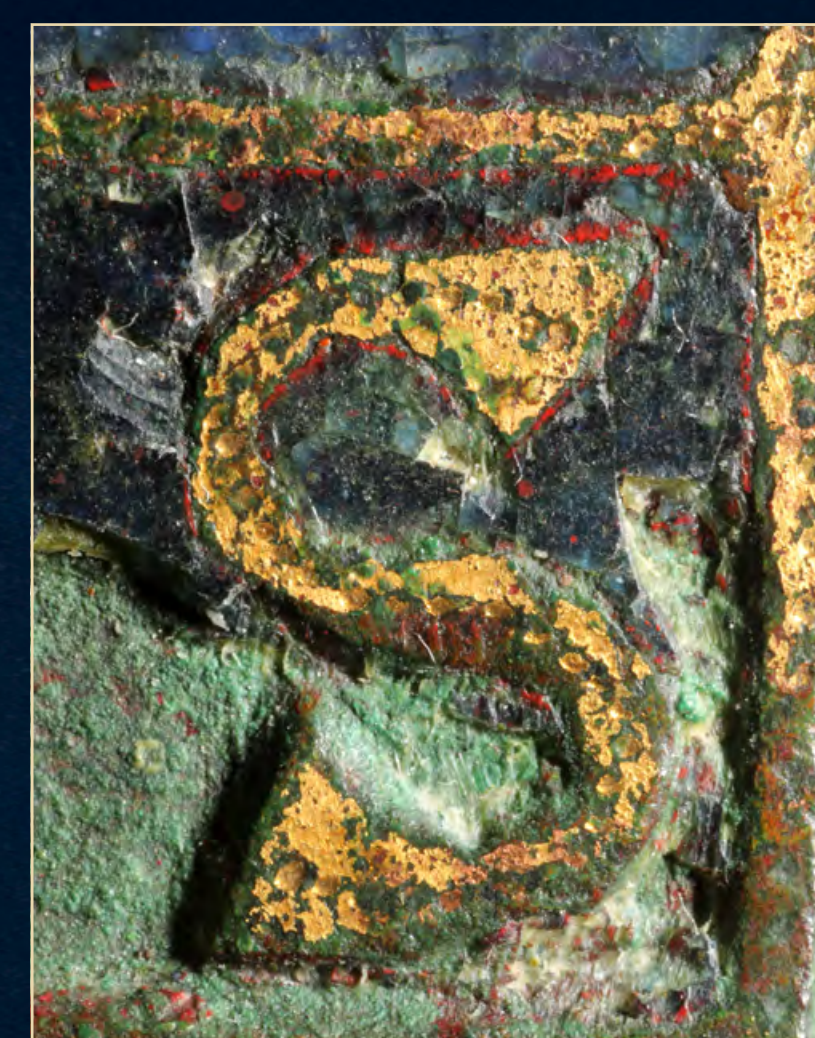
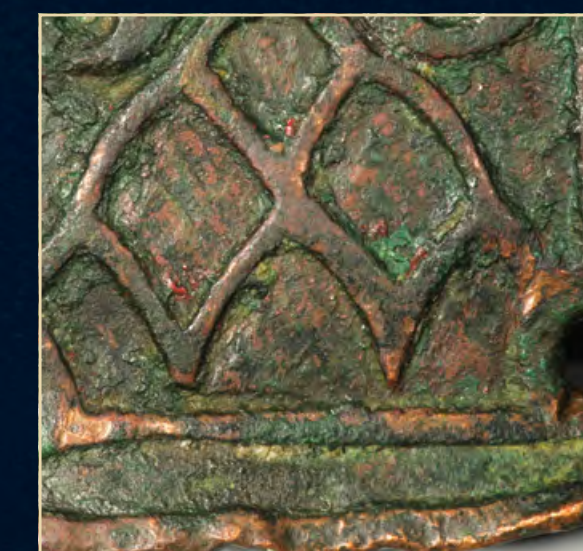
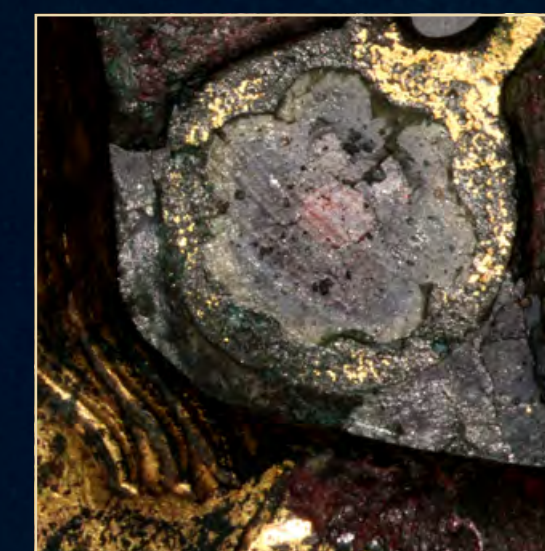
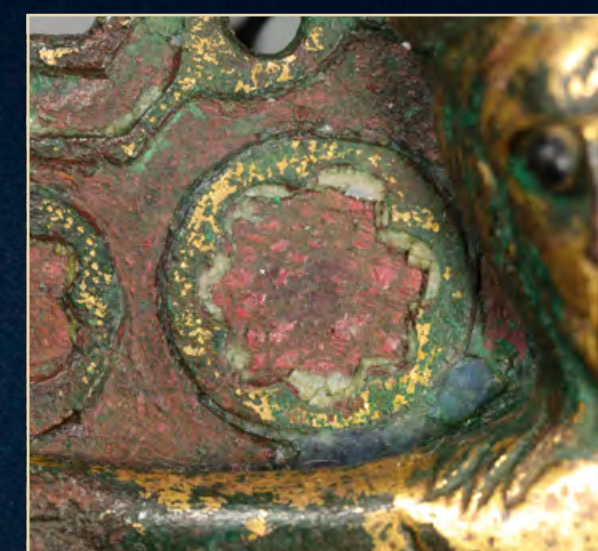
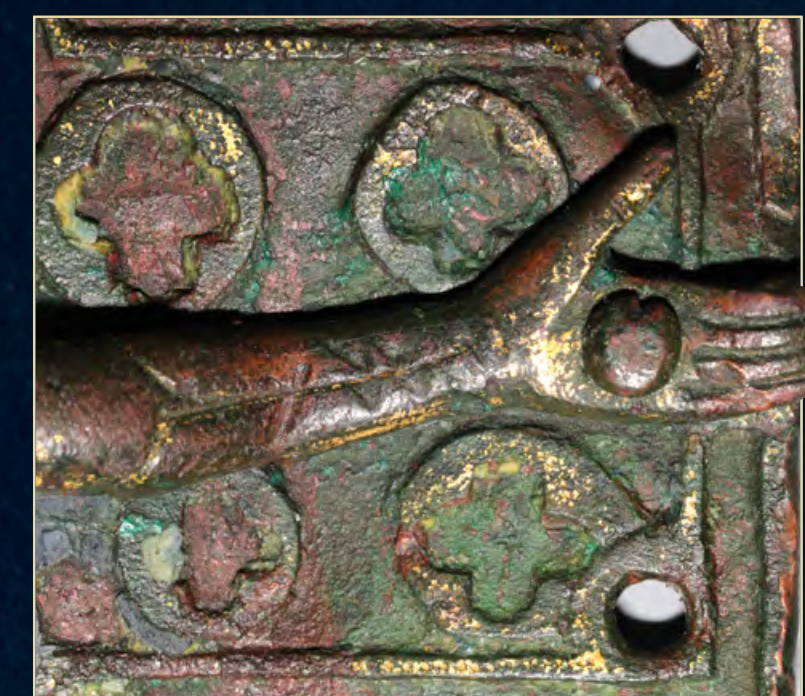

Izdelava kopij in rekonstrukcij za razstavo Kristus Kralj

Razstava Kristus Kralj predstavlja razpela iz trinajstega stoletja, ohranjena v treh zbirkah v Sloveniji. Primerja jih z razpeli iz bližnjih pokrajin v Italiji, na Madžarskem in na Hrvaškem, predstavljene so tudi naravoslovne preiskave razstavljenih predmetov. Domnevamo, da je tovrstnih predmetov na našem ozemlju še več. Z razstavo in tiskanim vodnikom želimo spodbuditi lastnike, da te predmete predstavijo stroki in javnosti.

Razstava bo na ogled v institucijah, od koder izvira gradivo in drugod. Za potujočo razstavo smo izdelali kopije in rekonstrukcije predstavljenih originalov. S tem smo povečali doseg razstave, saj jo lahko postavimo tudi v okoljih, v katerih originalom ne moremo zagotoviti primernih varnostnih in klimatskih pogojev.

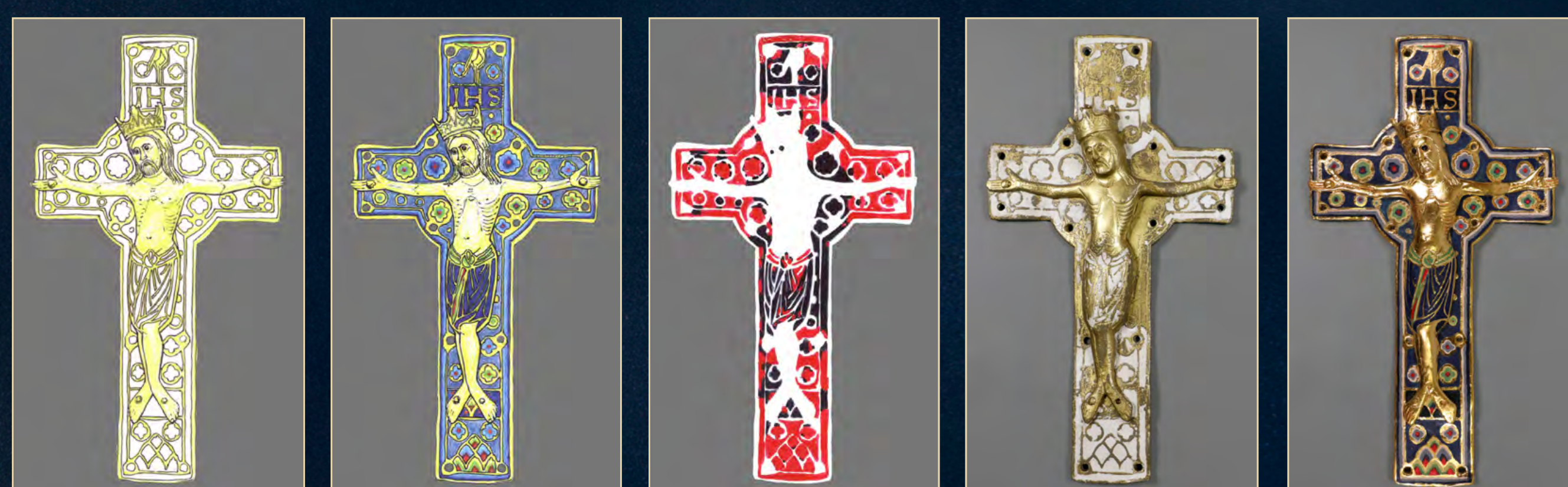
Lokavskega križanega, ki je izdelan iz pozlačene bakrene pločevine in okrašen v tehniki jamičastega emajla, smo predstavili tudi z rekonstrukcijo, saj je ohranjena le tretjina emajliranih površin. Križana iz Vrzdence in Breginja, ki sta si tako podobna, da bi bila lahko izdelana iz istega kalupa, pa smo predstavili le z rekonstrukcijo vrzdenškega, ki je bolj ohranjen. Pred začetkom izdelave kopij in rekonstrukcij smo lokavsko razpelo natančno pregledali. Dokumentirali smo sledove orodij, s katerimi so ročno vrezali jamice v baker ter raze zaključnega brušenja na površini emajla. Opazili smo tudi, da so na več mestih podložili ostale emajle z rdečim emajlom. Ta se je delno ohranil v jamicah tudi po odpadanju višjih, raznobarnih plasti.

Križani iz Vrzdence in Breginja. Kopiji in rekonstrukciji (spodaj) smo izdelali galvanoplastično oziroma z vlivanjem obarvane dvokomponentne smole s kovinskim polnilom v negative iz silikonskega kavčuka. (foto: Miran Pflaum)

Razpelo iz Lokve na Krasu je relativno dobro ohranjeno, vseeno pa se mu pozna zob časa. S strani je dobro vidno, da sta bili roki skrivljeni in delno poravnani. Kovice so bile prekovane, a so ohranjene tri glede na izsledke naravoslovnih preiskav še vse originalne. Limoški mojstri so kovinske površine okrasili z vrezano risbo, zibnimi rezi, punciranjem, pozlato in emajlom. Pri brušenju nastale raze so zapolnili in položili s čebeljim voskom. Vgravirana božja roka je zapolnjena s temno snovjo. Na več mestih so pod ostale emajle kot prvo plast podložili rdeč emajl, ki se je delno ohranil v jamicah tudi po odpadanju višjih, raznobarnih plasti. Rdeč emajl je viden tudi kot tanka rdeča obroba napisa in plošče IHS. (foto: Miran Pflaum, Irma Langus Hribar)

Barvne študije smo naredili po ogledu ostankov emajla v robovih jamic in primerjavah s sočasnimi izdelki iz Limogesa, ki jih hranijo v Metropolitanskem muzeju umetnosti, Madžarskem narodnem muzeju, Ermitažu, muzeju Cluny in drugod. Manjkajoče dele smo na rekonstrukciji dopolnili s kitom. Barve emajla smo rekonstruirali z barvami za retuširanje, pozlato pa z lističi 22 karatnega »francoskega« zлата, ki je po barvi najbližje ognjeni pozlati. (foto: Miran Pflaum)

Predsednik Društva prijateljev poti sv. Jakoba v Sloveniji z repliko križanega z Vrzdence. V Jakobovem letu 2021 je z njim prehodil preko 4000 kilometrov romarskih poti po Franciji, Portugalski in Španiji. (foto: Igor Vidmar)

Rekonstrukcijo lokavskega razpela smo v zahvalo za sodelovanje in začasno nadomestilo za original izdelali tudi za lastnika, kopija (na levi) pa bo potovala z razstavo. (foto: Miran Pflaum, Blaž Gutman)